קעח א מיי׳ פ״א מהל׳

טשיו יב מוש"ט י"ד סימו

עטין יב טוטייע ייז טינון רמו סעיף יח: ב ג מיי פ״א מהל׳ א ב ג מיי

סמג עשין סו טוש"ע ח"מ

סימן שפט סעיף א וסעיף

ו וסימו של סעיף א:

סימן של סעיף ג: ה מיי׳ שם הלכה ד

מוש"ע שם סעיף ה:

נוש"ע שם סעיף י:

ג ה

מהי ממוז הלכה ה

ל) [כי הוה נפיק כ״ה גירסת השאלתות פר׳ לך לרו. כ) מגילה כו. קדושין ה: ע"ש, ד) [לקמן פב. ע"ו ה:ן, ה) ולקמן יע.ן, ו) ופ׳ ט.ן, טון נתקתן יע.ן, ז) [עי לך לך סימן ז], ז) [עי תוספות קדושין מ: ד"ה לימוד],

תורה אור השלם ו. אַשַּׁרִיכֵם זֹרְעֵי עַל כַּל מים משלחי רגל השור ישעיהו לב כ 2. זרעו לֶכֶם לִצְדְקָה קצרו לפי חסד נירו לכם קָּהְּיִּרְיְבִּי וֶשֶׁוּ נִיְרוּ לְּכָּם נֵיר וְעַת לִדְרוֹשׁ אֶת יִיְ עַד יְבוֹא וִיֹרָה צדה יָבוֹא וְיֹרֶה צֶדֶק הושעייב לכם: ְּלֶבָם: 3. הוֹי כָּל צְמֵא לְבוּ לַמֵּיִם וַאֲשֶׁר אֵין לוֹ כְּסֶף לְכוּ שִׁבְרָוּ וֶאֱכֹלוּ וּלְכוּ יְבוּ שָּבְּוּ יְּלְבּיּ שָׁבְרוּ בְּלוֹא כֶּסֶף וּבְלוֹא מְחִיר יֵיִן וְחָלְבּ: ישעיהו נה א

ישביון נוזא 4. בַּן פֹּרָת יוֹסֵף בַּן פּרָת עֲלֵי עָיִן בָּנוֹת צְעֲדָה עֲלֵי בראשית מט כב ישָשׁבְר חֲמר גְּרֶם שור: רבץ בין המשפתים: בראשית מט יד

6. בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדְר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיוֹ בָּהֶם עמים ינגח יחדו אפסי גַּנָּנִים יְנָנֵּוּוֹ יִּיְוּנְּוֹ אַפְּרַיִּם אָרֶץ וְהַם רִבְבוֹת אָפְרַיִּם וְהַם אַלְפֵּי מְנַשֶּׁה: בש... דברים לג יז

דברים לג יז 7. ומִבְּנֵי יִשְׁשְׁכֶּר יוֹדְעֵי בִּינָה לַעִתִּים לְדַעַת מַה יַעשָה יִשְׁרָאֵל רָאשִיהָם מָאמִים וְכָל אֲחֵיהָם עַל פיהם:

דברי הימים א יב לג

הגהות הב"ח (ל) רש"י ד"ה היתה וכו׳ :דקרן היא הלכך

מוסף רש"י שהלימוד מביא לידי מעשה. נמלאו שניהס כילו (קדושין מי). הררן עלך ארבעה אבות

וקד אמר שבעה. ימים: זה חוקיה מלך יהודה. לישנא דש"ס הוא שלשים וששה אלף. לו בגימטריא הכי הוי: רהלא לפני ולא לאשמועינן דוהו חזקיה דהאי קרא בחזקיה כחיב אלא אגב אורחיה דמפרש מאי כבוד עשו לו במותו נקיט ואמר הכי: חלולי כסף. כמו וחללה נעלו (דברים כה) שקרעו בגדיהם עד שנראו כמספד אחאב בן עמרי דקטיל יחיה הדרימון בן טברימון ובמלחמה

כתפיהם: והאידנא מפקינן. ספר תורה קמי גברא רבה: אנוחי. על מטתו לא מנחינן: כי הוה עייל לבית הכסת. כלומר זימנה חדה כי הוה עייל לבית הכסא אמר לן הכי היים אמרינן לימד לא אמרינן ולימד אמרו לחזקיה והאידנא לא משום כבודו דחזקיה דלימד עדיף מקיים: מבית לידי מעשה. חלמת מעשה עדיף: למיגמר. לעלמו מעשה עדיף אבל לאגמורי לאחריני עדיף ממעשה הלכך לימד לא אמרינן: זורעי. היינו לדקה וחסד כדמפרש לקמיה: לנחלת שני שבטים. דהכי משמע רגליכם ישולחו בנחלת השור והחמור יוסף ויששכר: בנות לעדה עלי שור. היינו כילה: חמור גרם. מתרגמא עתיר בניכסין: יוסף איקרי שור בכור שורו הדר לו (דברים לג): הדרן עלך ארבעה אבות ביצד הרגל מועדת. כלומר במה הרגל מועדת: לשבר

בדרך הלוכה. כלומר בכך היא 'הלוכה: מועדת שמשברת דרך הבהמה מועדת כו'. קפריך בגמ' [ע"ב] היינו רגל היינו בהמה הא תנא ליה לשבר דרך הלוכה: היחה מבעטת. שינוי הוא זה ותולדה דקרן (מ) הלכך חלי נזק ותו לה: חו שהיו לרורות מנסוין כו'. אע"ג דלאו שינוי הוא אלא אורחיה הוא אפ״ה ח״נ ותו לא דהלכתא גמירי להו וברשות הניזק האמר דברה"ר פטור כדאוהימנא בריש פ"ק (דף ג:) דלרורות תולדה דרגל לפוטרו בר״ה: ונפל על כלי. אחר: ראשון. נזקי רגל הן ומשלמת כולה ואחרון ע"י לרורות נשבר הלכך חלי נזק: דליל קשור ברגלו. כל דבר הנקשר ברגל התרנגול קרי דליל. ואית דגרסי דלי: מהדם. מרקד: משלם חלי נוק. דדליל היינו לרורות כדמפרש בגמ׳ [יט:] דאדייה אדויי. הידום נמי כגון שהתיז והלרורות שברו את הכלים:

נמ' ברגליו או שהיה מהדם

וחד אמר שבעה ואמרי לה שלשים ת"ר וכבוד עשו לו במותו זה חזקיה מלך יהודה שיצאו לפניו שלשים וששה אלף חלוצי כתף דברי ר' יהודה א"ל ר' נחמיה והלא לפני אחאב עשו כן אלא שהניחו ס"ת על ממתו ואמרו קיים זה מה שכתוב בזה והאידנא נמי עבדינן הכי אפוקי מפקינן אנוחי לא מנחינן ואיבעית אימא אנוחי נמי מנחינן קיים לא אמריגן אמר רבה בר בר חגה הוה אזילנא בהדיה דר' יוחגן למשאל שמעתא כי הוה ¢עייל לבית הכסא והוה בעינא מיניה מלתא לא פשים לן עד דמשי ידיה ומנח תפילין ומברך והדר אמר לו אפילו קיים אמרינן לימד לא אמרינן יוהאמר מר "גדול למוד תורה שהלמוד מביא לידי מעשה ל"ק הא למיגמר הא לאגמורי מא"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי מאי דכתיב יאשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור כל העוסק בתורה ובגמילות חסרים זוכה לנחלת שני שבטים שנאמר אשריכם זורעי ואין זריעה אלא צדקה שנאמר יזרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד יואין מים אלא תורה שנאמר יהוי כל צמא לכו למים וזוכה לנחלת שני שבמים זוכה לכילה כיוסף דכתיב יבן פורת יוסף בנות צעדה עלי שור וזוכה לנחלת יששכר דכתיב זיששכר חמור גרם אית דאמרי אויביו נופלין לפניו כיוסף דכתיב יבהם עמים ינגח יחדו אפסי ארץ וזוכה לבינה כיששכר דכתיב יומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל:

הדרן עלך ארבעה אבות

ביצד יהרגל מועדת לשבר בדרך הלוכה יהבהמה מועדת להלך כדרכה ולשבר יהיתה מבעמת או שהיו צרורות מנתזין מתחת רגליה ושברה את הכלים משלם חצי נוק פּף דרסה על הכלי ושברתו ונפל על כלי ושברו על הראשון משלם נזק שלם ועל האחרון משלם משלם יהתרנגולין מועדין לחלך כדרכן ולשבר היה דליל קשור ומשבר את הכלים משלם חצי נזק: וכני/

לעשות כן משום דאסור לישב ע"ג מטה שס"ת מונחת עליה ובהקומן רבה (מנחות דף לב:) איכא פלוגתא דאמוראי ליכא למיפרך מדר׳ נחמיה דהכא דשאני חזקיה דהוה גדול בתורה ובמעשים טובים ביותר: והאמר מר גדול למוד תורה שמביא לידי מעשה.

היה שהיו שם עם רב וכולן ספדו

עליו ואע"ג דכתיב (מלכים א כב)

ויעבור הרינה במחנה ואמרינו

(סנהדרין דף לט:) באבוד רשעים

רינה באבוד אחאב בן עמרי רינה

היינו ללדיקים שבדור אבל עבדיו

ואוהביו היו מספידין אותו:

אלא שהניחו ס"ת על מטתו.

וכה) גבי רב הונה משמע דחסור

ואע"ג דבפ׳ בתרא דמ"ק

אחאב עשו כן. שעשו לו הספד גדול כדאמרינן

במגילה (דף ג. ושם) כמספד הדרימון בן טברימון כדמתרגמינן

פי׳ בקונטרס אלמא מעשה עדיף וקשה לר"ת דאדרבה מהכא דייק ספ"ק דקדושין (דף מ: ושם) למוד גדול ממעשה גבי זקנים שהיו מסובין בעליית בית נתזה בלוד ונשאלה שאילה זו בפניהם למוד גדול או מעשה גדול ונמנו כולם ואמרו למוד גדול שמביא לידי מעשה ואומר ר"ת דה"פ והאמר מר שלמוד מביא לידי מעשה וכיון שאנו אומרים קיים הרי אנו אומרים שלמד דאי לא שלמד היאך קיים שהלמוד מביא לידי מעשה ולא מסיק אדעתיה השתא לחלק בין למד ללימד ומשני הא לאגמורי [דלימוד] ודאי לא אמרינן דהא ודאי עדיף שמביא את הרבים לידי מעשה כשמלמדם ובשחלמות דרב אחאי גאון ייל"ג קיים אמרינן לימד לא אמרינן אלא גרס ומנח תפילין והדר אמר לן ותו לא ופריך גמרא והיאך הוה מנח תפיליו תחלה הודם שהיה אומר להם השמעתתא והלא למוד גדול ממעשה ומשני הא למגמר הא לאגמורי דליגמר נפשיה למוד גדול שמביא לידי מעשה אבל לאגמורי לאחרים לא עדיף ולפיכך היה מניח תפילין תחילהי:

הדרן עלך ארבעה אבות

ביצד הרגל מועדת. אמתניתין . דפ"ק (דף טו:) קאי ותימה אי אדפתח ליתני כילד השן ברישא

ואי אדסליק הא תנינא ושור המזיק ברשות הניזק והאדם בסוף ואומר ר"י ודאי אדסמים ביה קאי ושן ורגל כחד חשיבי משום דשוין בהלכותיהן ומחד קרא נפקי ומשום דתנא רגל בתר שן נקט הכא רגל ברישא דסליק מיניה:

הבחמה מועדת. אית דגרם והבהמה בוי"ו וה"פ כילד העדאה דרגל לשבר דרך הלוכה פי' דרך הלוכה היא העדאתה וכן בסיפא גבי שן אבל קשה לר"י מה חידש כאן שלא שנאה בפרק קמא ונראה לר"י דל"ג בוי"ו וה"פ כילד הרגל מועדת לשבר דרך הלוכה שאמר בפרק קמא (דף טו:) הבהמה מועדת כו' ומ"מ דייק בגמרא שפיר היינו רגל היינו בהמה דהרגל מועדת והבהמה מועדת הכל אחד: הרתה מבעמת. אגב דשוה ללרורות נקט לה הכא: דרסה על הבדי. אור"י דאילטריך לאשמועינן דסד"א דמשונה הוא כיון דדרסה כ"כ בחוזק שניתו השבר על כלי אחר ושברו ומסתמא להזיק נתכוונה:

רבינו חננאל

ור' נחמיה אמר שהושיבו ספר תורה על מטתו ואמרו קיים זה מה שכתוב . בזה. והיידנא מפקינז. ואי פי׳ חלוצי כתף כך שמענו, שמוציא יד אחד מבית הצואר שלו ממקום הקרע שיהא הקרע ברור ונמצא הכתף חלוץ מן החלוק. ר' יוחנן, קיים אמרי לימד לא אמרי׳. והא אמר מר גדול תלמוד תורה שהתלמוד מביא לידי מעשה. ופרקי' לא קשיא למיגמר הוא תלמוד גדול שהתלמוד לידי מעשה, לאגמורי הוא לאחריני מעשה גדול. ש"מ דלמיגמ' הוא ולאיעסוקי קמיה רביה טפי עדיף וקדים על לאגמורי הוא לאחריני. אמר ר' יוחנן כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים זוכה לנחלת שני שבטים, והן יוסף ויששכר. הדרן עלד ארבעה אבות

פרק שני: כיצד הרגל כיצד הרגל מועדת לשבר בדרך הילוכה, הבהמה